Пам'ятайте про Україну!

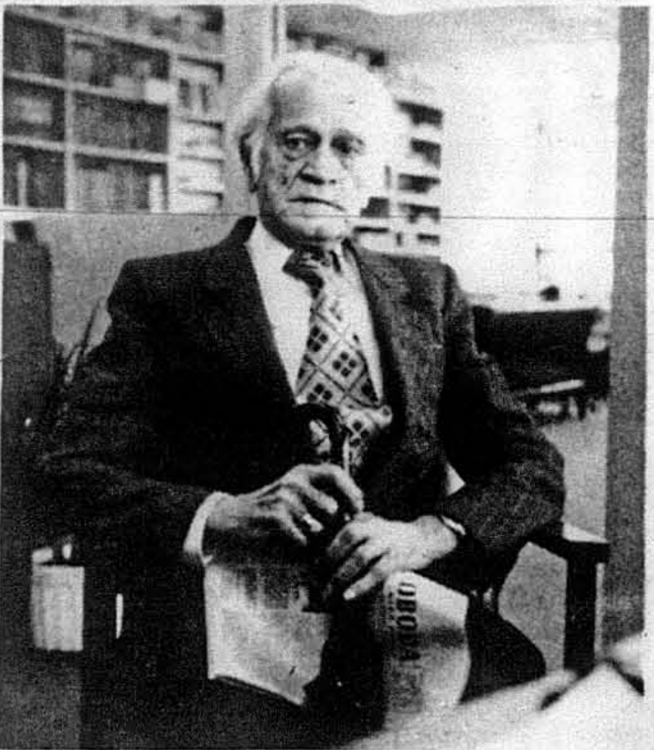
СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 142. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го ЛИПНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 27, 1984 No. 142. VOL. XCI.

Президент М. Лівицький відвідав УНС і В-во „Свобода"

Президент М. Лівицький у редакції „Свобода".

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Президент Української Народної Республіки в екзилі Микола Лівицький, якого як відомо, затверджено на цьому посту під час 9-ої Сесії Української Національної Ради, що відбулася в Торонто 14-го і 15-го липня ц.р., відвідав у вівторок, 24-го липня, Головну Канцелярію УНСоюзу та В-во „Свобода".

У розмовах із затрудненими в Головній Канцелярії членами Екзекутиви УНСоюзу і з редакторами „Свободи", Президент Лівицький поділився враженнями з 9-ої Сесії УНРади, поглядами на існуючі негодування в українській громаді у вільному світі, про його намагання довести до консолідації, чи хоч якогось „модусу вівенді", в політичному секторі, про існуючу ситуацію в Україні, та про загальні політичні тенденції у світі.

Як відомо, Президент Лівицький вже переїхав на постійно до ЗСА та проживатиме у Філядельфії, де й міститься ДЦ УНР.

У розмовах з редакторами „Свободи" Президент говорив про свою довголітню співпрацю з щоденником та про унормування її в майбутньому, вже після переїзду на постійне перебування в ЗСА.

В Іллиной створено комітет „Українці за Персі"

Зустріч з сенатором (зліва): Л. Куропась, І. Ґавалюх, В. Еліяшевська, О. Грушецька, сен. Ч. Персі, д-р М. Куропась, В. Маркусь, мол., Г. Пашен і В. Дудич.

Чикаго. — У четвер, 5-го липня ц.р., тут створено офіційно комітет „Українці за Персі", який веде тепер передвиборчу кампанію в користь сен. Чарлза Персі. Головою комітету обрано д-ра Мирона В. Куропася, заступницею Віру Еліяшевську, заступником Івана Ґавалюха, Іванна Кіт є секретарем, а Ярослав Ганкевич касиром.

Головним завданням комітету, як заявив його голова д-р М. Куропась, є вести виборчу кампанію за перевибір сенатора Персі з Республіканської партії.

„Він є приятелем українців", — ствердив д-р М. Куропась, „від першого дня на пості сенатора".

В біжучому році сен. Персі підтримує законопроєкт ч. 2456 згідно з яким має бути створена окрема комісія для розгляду Великого голоду в Україні у 1932-33 роках, і завдяки його зусиллям, як предсідника сенатської Комісії міжнародних зв'язків, публічне переслухання у справі Великого голоду відбудеться вже 1-го серпня ц.р.

В останньому часі сен. Персі заявився, як сказав Я. Ганкевич, за відновленням американського консуляту в Києві та за додатковими фондами для „Радіо Свобода" і „Радіо Вільна Европа".

Члени комітету підкреслюють також те, що сен. Персі створив Дорадчу комісію для релігійної свободи в Східній Европі, зокрема в СССР.

Д-р М. Куропась з приємністю підкреслює, що сен. Персі втішається великою прихильністю серед українців Чикаго, а особливо серед молодих, які вже зголошуються на добровільну працю у передвиборчій кампанії.

Особи, які бажають допомогти у тій акції чи включитися до комітету можуть зголошуватись безпосередньо до голови: M. Kuropas, 107 Ilehamwood Dr., DeKalb Ill. 60115.

Хто бажає зложити свої грошові датки на кампанію може виписувати чеки на „Ukrainians for Percy" і пересилати їх безпосередньо до „Самопомочі" при 2351 W. Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622, або: First Security Federal Savings Bank, 932 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622.

БАНДУРИСТИ НА ФЕСТИВАЛІ

Ґлен Ков, Н. Й. — Ансамбль бандуристів „Гомін Степів" виступатиме у літньому музичному фестивалі, що його влаштовує повіт Нассо в неділю, 29-го липня, о год. 8:15 вечора в Морган парку при Лендінґ ровд. Вступ вільний. У випадку дощу фестиваль відбудеться в авдиторії середньої школи в Ґлен Ков.

ЯНҐСТАВН ВІДЗНАЧИТЬ 90-РІЧЧЯ УНС

Янгставн, Огайо. — Члени Українського Народного Союзу Округи Янгставн та околиці створили комітет для гідного відзначення 90-річчя УНСоюзу.

Комітет постановив влаштувати в суботу, 29-го вересня ц.р., бенкет з вечерницями в Українському Православному Осередку. На головного промовця запрошено заступника головного предсідника УНС д-ра Мирона Куропася з Чикаго.

Комітет для святкування 90-річчя УНС очолили Евген і Стелла Волошин, засзаступником є Петро Ліщак фінансовим референтом Марія Макар, а секретарем Марія Ліщак. Продажею квитків на бенкет займається П. Ліщак і Степан Бурий, декораціями Евгенія Бура, а харчуванням Михайло Мартинишин і Іван Волосонович.

До комітету увійшли також такі члени УНС з Янгставну та околиці: Бетті і Іван Сенич, Марія Волосонович, адв. Михайло Юрчишин і його дружина Олена, Мирон Макар, Аннабел Боровичий, Олена Сенедяк, Мирослава Ліщак, Анна Ліщак, Таня Мартинишин і Михайло Лисогір.

Бенкет і забава, до якої буде приграватн оркестра „Спомин" з Акрону заповідаються завдяки добрій підготові дуже успішно.

ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ВЧИТЕЛІВ НЮ ЙОРКУ

Група молодих вчительок і вчителів під час конференції.

Ню Йорк (П.А.Д.). — Запланована реґіональна конференція вчителів Шкіл Українознавства Шкільної Ради III Округи метрополітального Ню Йорку відбулася в суботу, 23-го червня ц.р.

Реєстрація розпочалась в 9-ій годині ранку. Господарем конференції була Школа Українознавства СУМА в Ню Йорк, організаційними ділянками займалася директор школи Павлина Андрієнко-Данчук, технічними і фінансовими учителька Маруся Данчук-Решітник, допомагали вчительки молодших кляс цієї школи: Дзвінка Кобаса, Люба Маслій, Марійка Чижо.

З'їхалися директори і вчителі Шкіл Українознавства Асторії, Джерзі Сіті, Йонкерсу, Картерету, Нюарк-Ірвінґтону, „Самопомочі" в Ню Йорку, Ню Йорк СУМА, вчителі: Андрій Бігун, Корнель Василик, Маруся Данчук-Решітник, Анна Забродська-Ґалетей, Дзвінка Кобаса, Люба Маслій, Марійка Чижо, і Пассейку.

Нараховувалось 34 учасники, з них більше половини були молоді вчителі.

Програма розпочалась в годині 10:30 ранку.

Координатор Шкільної Ради П. Андрієнко-Данчук, привітавши присутніх відкрила конференцію і попросила отця Себастіяна Шевчука провести молитву. Отець С. Шевчук, провівши молитву, привітав присутніх учасників конференції, висловив задоволення, що прибуло багато молодих педагогів, які зацікавлені шкільництвом і вихованням найменших і що посвячуються для цієї великої справи. Він також висловив признання П. Андрієнко-Данчук за її довголітню працю з українською молоддю, побажав успіхів у переведенні Конференції.

П. Андрієнко-Данчук відчитала привіт від голови Шкільної Ради д-ра Євгена Федоренка і представила програму конференції, яка складалася з двох частин: загальні теми і лекційно-навчальні й виховні. До Президії запрошено о.С.Шевчука, директора Стефанію Квасовську, заступницю голови Шкільної Ради, двох доповідачів — Любомиру Крупу і директора Павла Дорожинського. Секретарювала директор Марія Кіцюк.

Першу тему „Напрямні майбутности українського шкільництва" виголосила Л. Крупа, секретар СКВОР, яка представила постійний спад українського шкільництва і що з цим треба боротись, великий брак фахових учителів. СКВОР запланувала триденний семінар для вчителів, виготовила збірник статтей на виховні теми, в яких обговорюється проблема асиміляції, виготовляються летючки, заклик до батьків, які треба розповсюдити на початок шкільного року. Старатись унаочнити виклади, як картина Андрусева до 1000-ліття хрищення України, треба, щоб копію придбала кожна школа, можна набути методичний посібник для навчання літератури, автором якого є д-р Леся Ткач. Владика Стефан обіцяв зробити заходи, щоб навчання релігії відбувалося в українській мові.

П. Дорожинський у доповіді „Школи Українознавства в Південній Америці" подав свої спостереження про шкільництво в Південній Америці, де він побував двічі за останній рік. Бразилія потребує великої допомоги, виховнонавчальними центрами є церкви, особливо отці Василіяни, науку провадять монахині, є суботні школи, великий брак учителів, підручників, зошитів. Сиротинці провадять монахині, священики й сестри доїжджають дуже далеко, щоб дати духову опіку і вчити дітей релігії. Українське населення дуже бідне і тому треба дати допомогу. Венесуеля — стан безнадійний. Арґентина — стоїть далеко краще, найбільша школа є в Буенос Айресі при катедрі, директором є д-р Василик.

У запитах і дискусії брали участь: Юрій Яцикевич, Василь Матлага, Марія Нестерчук, Нуся Вох, Маруся Данчук-Решітник, Люба Ґенсьор, Іван Близнак, Дарія Костів. Висловлено признання обом доповідачам за цікаві доповіді.

Д. Костів в імені 64-го Відділу СУА звернулася до учасників конференції, щоб проголосили по своїх школах конкурс для українських дітей у 1000-ліття хрищення Руси-України. Ініціятором є 64-ий Відділ СУА в Ню Йорку.

Після обідової перерви П. Андрієнко-Данчук відкрила пополудневу сесію й попросила П. Дорожинського до дальшого її ведення. Лекційно-навчальну тему „Українська мова в 3-ій клясі" представила учителька Оксана Футала (Йонкерс). Подала проблеми, які зустрічає в навчанні, брак знання мови в учнів, старається застосовувати гри й

Закінчення на ст. 4.

В АФҐАНІСТАНІ ПОЧАЛАСЯ НОВА СОВЄТСЬКА ОФЕНЗИВА

Кабуль, Афганістан. — Як інформують західні журналісти, в Афганістані совєтська армія і летунство розпочали сильну атаку на повстанські війська у трьох різних місцях.

Офензива почалася сильним бомбардуванням тих сіл та містечок, які прихильно ставляться до повстанців. Ціла атака є спрямована на те, щоб знищити склади зброї і сховища повстанців в долині Льоґар, на полудне від Кабулю, в долині Шомалі, на північ від Кабулю, і в провінції Герат, яка є на кордоні Ірану.

Завданням совєтських військ є в першу чергу знищити ті бази повстанців, з яких вони постійно нападають на головні дороги, що ними йде постачання совєтських військ.

Обстрілювання в долині Льоґар пояснюють в Пакістані тим, що туди недавно повернулося тамошнє цивільне населення, яке минулого року втекло через постійне бомбардування совєтських військ. Нищення цивільного населення в селах і містечках, яке тепер переводять совєтські війська уважають західні аналітики найбільшою загрозою для повстанців, бо населення їх підтримувало та їм допомагало.

На підставі британських інформацій одна третина населення Афганістану перенеслася з приводу воєнних подій. Більшість втекла до Пакістану та Ірану, але інші перенеслися в гори, де ховаються повстанці.

Рівночасно також доходять на захід вістки, що в афганістанській комуністичній партії дійшло до великих непорозумінь. Невиясненим є також факт, що президент Бабрак Кармаль продовжує своє перебування в СССР і вже є там два тижні, хоч агентство ТАСС подало, що він приїхав на „короткі відвідини".

ГОЛЛЯНДІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ РЕФОРМИ ЮНЕСКО

Париж. — Голляндія стала третьою країною, яка готова вийти з ЮНЕСКО, якщо ця міжнародна організація не переведе певних основних реформ. Голляндський амбасадор до ЮНЕСКО в Парижі, Мартін Мурік, заявив, що він подав довший меморандум до секретаріяту ЮНЕСКО, піддержуючи З'єднані Стейти Америки і Велику Британію в їх домаганні зреформувати цю міжнародну культурну організацію.

Як відомо, в грудні 1983 року, президент Роналд Реґен, заявив, що Америка виступить з членства ЮНЕСКО, якщо ця організація буде продовжувати далі діяльність, незгідну зі статутом ЮНЕСКО. Британія підтримала ці американські скарги, а саме: що ЮНЕСКО стало „політичною" організацією, підтримуючи совєтський бльок; розбудова адміністрації на велику скалю та рекрутування персоналу здебільша з країн Третього світу.

Америка вплачує 25 відсотків до річного бюджету ЮНЕСКО, однак, не має голосу, бо вона та її союзники є все переголосовані просовєтською більшістю в ЮНЕСКО.

Голляндія домагається, щоб її лист про конечні реформи організації був підданий під розгляд на засіданні екзекутиви ЮНЕСКО у вересні ц.р. В травні ЮНЕСКО назначило спеціяльну комісію для евентуального розгляду структури ЮНЕСКО.

Уряд ЗСА рівнож покликав спеціяльну комісію, яку вислано до Парижу для перегляду і оцінки діяльности ЮНЕСКО. Звіт цієї комісії буде переданий Урядові ЗСА при кінці цього року і на підставі цього звіту американський Уряд вирішить, чи Америка залишиться членом ЮНЕСКО, чи вийде з цієї міжнародної організації.

У СВІТІ

ВИБОРИ В ІЗРАЇЛІ, що відбулися в понеділок, 25-го липня ц.р., дали майже рівну частину місць у парляменті обидвом найбільшим політичним партіям. З того приводу розпочалися переговори поміж усіма політичними партіями для створення коаліції. Припускають, що консервативна партія Лікуд та інші малі партії подібних поглядів будуть мати перевагу над партією Праці.

УРЯД КИТАЮ ЗАКИДАЄ В'єтнамові, що постійні неспокої в прикордонній полосі поміж тими двома країнами не допускають до унормування відносин Китаю з СССР. Про це пише китайська преса, нав'язуючи до перестрілок, які мали місце 12-го липня в провінції Юнан та в яких китайці відбили атаку в'єтнамської дивізії.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ далі поширюється страйк вуглекопів та в останньому часі арештували 95 з тих, що пікетували копальні. Прем'єр-міністер Марґарет Тачер заповідає, що вона та її Уряд не піддадуться тим методам, що їх вживають страйкуючі.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ вибрав у вівторок, 24-го липня, нового президента, яким став старий французький політик 77-річний П'єр Пфленлен. Він був французьким прем'єр-міністром перед переобранням влади Чарлзом де Ґоллем в 1958 році та особистим приятелем творця Европейського спільного ринку Роберта Шумана. Його вибір тепер підтримували консерватисти, християнські демократи і група правих переконань з Франції.

УРЯД НІҐЕРІЇ УВАЖАЄ свого дипломата, якого хотіли викрасти з Великої Британії у скриньці минулого місяця, за „ворога народу ч. 1" за його фінансові неполадки. З цієї причини він і втік до Великої Британії і його уважають мультимільйонером.

НОВООБРАНИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ прем'єр-міністер Льорент Фабіюс, у своїй першій промові перед членима парляменту заповів, що він буде продовжувати сувору економічну лінію соціялістичного уряду тому, що країна не має іншого вибору тільки або „модернізацію або упадок вниз".

ХОЧА ВЖЕ 12 тижнів проминуло від часу коли Андрей Сахаров розпочав свою голодівку на знак протесту проти відмови в закордонному лікуванні для його дружини, немає ніяких достовірних вісток про його долю та про долю його дружини. У вівторок, 24-го липня, члени Сенату вирішили 93 голосами вимагати від СССР точного виясиення де подружжя Сахарових тепер перебуває та який стан їхнього здоров'я.

УРЯД ПОЛЬЩІ ГОСТРО зареаґував на те, що ЗСА рішили лише частинно відкликати свої економічні санкції відносно Польщі, які запроваджено від часу переслідувань членів „Солідарности". Уряд Польщі сподівався, що проголошена амнестія політичних в'язнів допоможе повністю нав'язати торговельні зв'язки із ЗСА і отримати фінансову допомогу, яку Польща так дуже потребує.

ПРЕЗИДЕНТ РЕАҐУЄ НА ЗАКИДИ ДЕМОКРАТІВ

Остин, Тек. Під час своєї виборчої кампанії після Демократичної конвенції, виступаючи у різних містах в стейті Тексас, президент Роналд Реґен закинув демократичному провідництву, що воно є „крайнє ліве".

Він змалював кандидата на президента від Демократичної партії Волтера Мондейла та кандидатку на віцепрезидента Джералдін Ферраро, як нечутливих до потреб півдня країни, та закликав консервативних демократів „не похоронити американську мрію на їхньому (демократів) цвинтарі понурости і заздрости". Президент сказав, що демократи бачать тільки лихо, біду, відчувають лише страх, ніколи не припиняють говорити про „їхні дні" податків і витрат і схарактеризував цьогорічні президентські вибори „найгострішим і найважливішим вибором сучасности — найбільша свобода, або поневолення", додавши, що крайові демократичні провідники „йдуть так далеко наліво, що вони покинули Америку".

Кількатисячний натовп в парку в місті Остин, вимахуючи американськими і прапорами стейту Тексас ентузіястично вітав й оплескував слова Президента, який свою промову закінчив вже традиційним для нього запитанням: „Чи вам тепер ліпше, ніж було чотири роки тому?" на що тисячі слухачі відповіли грімким „Єс!"

„Тож я роблю висновок, що ви не хочете повертатися до часів, коли Америка була другорядною".

Одночасно з Реґеном виступав в Тексасі віцепрезидент Джордж Буш, що віддушовав погляди Президента. Після кампанії в Тексасі, Президент був у четвер, 26-го липня в стейті Ню Джерзі, який в цьому році матиме вирішальне слово в виборах, як пророкують губернатор стейту Томас Кейн й численні політичні аналітики.

Кандидат на віцепрезидента від Демократичної партії Джералдін Ферраро промовляла перед 2,000 членами крайової конференції членів стейтових леґіслятур в Бостоні, Масс., і заявила, що Президент „нечутливий до потреб країни, він залишив стейти на їхні власні сили", та що Уряд Реґена „вийшов з головної течії обох головних політичних партій". Вона знову повторила постійні закиди демократів, що, мовляв, Президент дбає про заможних, а не про потребуючі убогіші прошарки населення.

В АМЕРИЦІ

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Р. РЕҐЕНА рішив зрезиґнувати із намагання здобути підтримку Палати Репрезентантів на поміч для Нікараґуа у висоті 21 мільйонів долярів у цьому біжучому фіскальному році. Білий Дім пробуватиме переконати обидва законодавчі тіла уділити таку допомогу в 1985 році.

ТІ, ЯКІ ПРОСЛІДЖУВАЛИ катастрофу двох поїздів лінії Амтрек, що зударились у понеділок, 23-го липня ц.р., в Ню Йорку, ствердили, що причиною зудару була людська помилка. Це вже четверта катастрофа на лінії Амтрек в останніх чотирьох тижнях. В зударі поїздів в Ню Йорку згинула одна особа, а біля 175 було поранених.

ДЖЕРАЛІДН ФЕРРАРО, кандидатка Демократичної партії на віцепрезидента повернулася до Вашінґтону, де її тепло привітали товариші з Палати Репрезентантів. Розуміється тим разом її приїзд до Вашінґтону викликав сенсацію, її хоронять агенти секретної служби та всюди супроводжають фоторепортери. Дж. Ферраро покликала на провідницю своєї виборчої кампанії Енн Векслер і думає заанґажувати також Джана Сассо, секретаря губернатора Майкела Дукакіса з Массачуссетс.

ФІРМА МЕКДОНАЛД, що має свої ресторани по цілих ЗСА, рішила не відкривати приміщень в Сен Ісідро, Каліф., де минулого тижня загинуло від пострілів 23 невинні особи. Понад 4,000 осіб підписали прохання, щоб на тому місці зробити на згадку тих жертв пропам'ятний парк.

НАУКОВЦІ З МЕДИЧНОЇ школи в Гарварді відкрили тепер в мозку миші таємничий вірус, що дістав назву „повільний вірус". Цей вірус є заразливий, викликує ще не проcліджені недуги, які розвиваються в мозку дуже повільно. Один з невідомих видів цього віруса був причиною смерти відомого танцюриста Джорджа Баланшина.

В ЧИКАҐО ШКІЛЬНА Рада не відновила контракту д-р Рут Ло, негритянки, яка була суперінтендентом шкіл. На це місце заанґажовано також негра Менфорда Бирда, що довго працює в шкільництві, але вже двічі його поминено, вибираючи суперінтендента шкільництва. Шкільна Рада мотивує цю зміну тим, що д-р Р. Ло не вміла виконати доручених їй завдань та розв'язати три найповажніші пролеми шкільництва в Чикаґо, а саме великого числа тих, які не закінчують середню школу, низькі висліди іспитів та переповнені кляси.

ГУБЕРНАТОРИ ЧОТИРЬОХ американських і шістьох мехіканських стейтів, які розташовані на кордоні обидвох держав зібралися в Арізоні на окрему нараду, щоб спільно виступити проти проєкту імміґраційного закону, який тепер стоїть під розглядом Палати Репрезентантів.

НА ОСТРОВІ ҐРЕНАДА кінчається будувати велике летовище, на яке зможуть прилітати навіть найбільші літаки, але приміщення для сподіваних туристів ще далеко не вистачаючі і є їх тепер тільки 461, саме стільки, скільки пасажирів має один літак типу Боїнґ-747.

В СТЕЙТІ ІЛЛИНОЙ трапився поважний вибух в рафінерії нафти, у якому загинуло 14 осіб, а 23 були поранені. Причиною вибуху був нещільний газовий провід, що видіставшись викликав вогонь. Вибух, який відчули на віддалі 35 миль, залишив без електрики 10.000 мешканців. Точної причини, як це сталося не можуть встановити тому, що ті, які це знали б, загинули у вибуху.

МЕЙОР МІСТА Ню Йорку Едвард Кач повідомив, що плянує доложити зусиль, щоб відновити долішню частину міста, яка дуже підупадає та тратить число мешканців. З тою думкою місто буде продавати тепер площі та будівлі, що належать до міста, приватним людям на те, щоб будувати великі мешканеві доми.

КОЛИШНІЙ СЕНАТОР стейту Ню Йорк з Бруклину, Вандер Бітті признався до повної вини у тому, що він вкрав понад 200,000 долярів призначених для розвитку тієї частини міста.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to:
"Svoboda" • P.O Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Заклик до згоди і вимовний жест

Перебуваючи у Дітройті 17-го червня ц.р. з нагоди особливого відзначування д-р Марусі Бек — заслуженої піонерки, колишнього урядуючого посадника цього великого центру американського автомобільного промислу, президент СКВУ д-р Петро Саварин використав свою присутність у ЗСА для нового заклику до згоди в українській громаді в Америці. Відомо, що переговори між двома визначними на ІУ СКВУ у Торонто централями українців в Америці дали тільки той малий і частинний успіх, що обидві централі Українська Американська Координаційна Рада і Український Конґресовий Комітет рішили піти по лінії рішення ІУ СКВУ, щоб назверх виступати одностайно, і тому погодилися — разом із Науковим Товариством ім. Шевченка — перевести спільно відзначення 20-ліття здвигнення у Вашінґтоні пам'ятника Тарасові Шевченкові. Але й на цьому кінець.

Теперішній однопартійний провід УККА не припинив лайливої кампанії у своїх органах проти УАКРади, не проявив ніякої ініціятиви у справі ділових нарад про компромісове закінчення конфлікту, який настав від XIII Конґресу Українців в Америці, та на власну руку, без взаємного порозуміння рішив перевести осінню цього року XIУ конґрес УККА. Тому й УАКРада рішила започаткувати підготову до своєї конвенції, ствердивши безвиглядність ситуації, яка заіснувала в наслідок злої волі теперішнього проводу УККА. Бо закінчення конфлікту і привернення згоди та єдности в українській громаді не може прийти на базі гасла Українського Визвольного Фронту, що його репрезентує теперішній УККА: „Приходьте до нас, визнайте нас і слухайте нас, а буде згода", бо таке гасло стало несприятливе і для громади погубне „в старому краю" перед останньою великою війною, а не тепер, у 1984 році. Однак УАКРада прагне згоди. І вона шанує одноголосно обраного на ІУ СКВУ його президента, д-ра П. Саварина. І тому вона рішила прийняти його заклик, щоб у цьому році не переводити своєї конвенції. Своїм рішенням з 6-го липня ц.р., що його проголошено у „Свободі" 17-го липня ц.р., УАКРада цілком погодилася зі становищем президента СКВУ, що треба відкласти дату XIУ конґресу українців в Америці, щоб той новий XIУ конґрес не був повторенням XIII, а був завершенням згоди і єдности в громаді.

Який ґлузд переводити в листопаді цього року XIУ конґрес українців в Америці, коли такий конґрес буде однопартійним і замість стати подією, яка заманіфестує позитивізм нашої громади, стане знову дарунком для ворогів України, в інтересах якої є наш внутрішній розлад. Який ґлузд продовжувати той розлад, коли єдиним ясним моментом ІУ СКВУ в Торонто стали заяви теперішнього діючого президента УККА і голови УАКРади, що вони змагатимуть до згоди і привернення в громаді тільки однієї централі централь. Ясно, що це може статися тільки на базі плюралізму і визнання суверенности окремих організаційних централь, добровільних членів УККА.

Таку єдність можна привернути. Можна привернути стан існування у ЗСА тільки однієї репрезентаційної централі, можна здійснити урочисті заяви, складені на ІУ СКВУ, які уможливили теж одноголосний вибір нового президента СКВУ. Треба для цього тільки дрібки доброї волі. З'ясоване публічно становище УАКРади в цій справі не ставить ніяких вимог, які були б проти інтересу громади, проти Церкви і проти добра української справи. Щоб така репрезентаційна централя централь користувалися повагою у своїх і чужих, повинні бути там і ієрархи Церков. Справа назви дискусійна — є прихильники збереження давньої назви УККА, а є такі, які твердять, що ради маніфестації єдности і щоб ніхто не міг казати, що хтось „виграв" і хтось „програв" — краще зробити невеличку зміну в назві. Але все це вимагає переговорення в дусі ділової і доброзичливої наради. Для цього треба змінити статут. І для такої наради треба часу.

Тому президент СКВУ, мешканець далекого Едмонтону в Канаді, правильно, логічно і практично закликає обидві наші централі в Америці відкласти заповіджені вже загальні зібрання і приступити до ділових розмов про єдність. Єдність в громаді важливіша, як календарні дати. Якщо б у 1984 році пощастило здобути ту єдність — це був би тріюмф української політичної думки і тріюмф здорового глузду. І це була б програ ворогів, які всіма способами намагаються сіяти в українській вільній громаді роздор. Тільки цими критеріями керувався д-р Петро Саварин у своєму заклику — відкласти термін конґресу УККА та конвенції УАКРади. За це треба йому подякувати.

Володимир Душник

РЕЛІГІЯ В СССР І ЗАХІДНІ ХРИСТИЯНИ

Кілька тижнів тому повернулася із подорожі по СССР велика, бо 226-членна делеґація американських церковників, яка під проводом Крайової Ради Церков (федерація різних американських протестантських, баптистських і лютеранських Церков) прийняла запрошення Російської Православної Церкви.

Дня 22-го червня ця група відбула пресову конференцію у Ню Йорку, на якій деякі члени давали часто скупі і „осторожні" відповіді.

Хоч всі з панелістів на конференції стверджували про різного роду „труднощі" православного життя в СССР, більшість таки була схильна говорити про „живучість російської Православної Церкви". Деякі з них твердили, що в СССР „будують нові храми і манастирі", але інші з паломників відразу заперечували ці твердження, кажучи, що вони бачили ці „Божі храми і монастирі" тільки на фотографіях, які це їм показували совєтські господарі!

Дня 15-го липня ц.р. відомий 4-ий телевізійний канал (Ен-Бі-Сі) передав також панель „експертів" в справах релігії в СССР.

Тут також, деякі панелісти твердили рішучо, що не можна сказати, що в СССР „немає релігійного життя" і що совєтський уряд" переслідує релігію". Деякі з групи заперечували твердження своїх товаришів-панелістів, і т.д.

На жаль, ніхто з цієї великої групи паломників, які відвідали Київ і Одесу, ні теж члени панелю не згадали ані словом про знищення Української Католицької Церкви, не зважаючи на те, що між панелістами був англійський автор Пітер Реддавей, що кілька років тому написав книжку, вірно представляючи дійсну ситуацію в СССР. У книжці є великий розділ про Україну, про голод, знищення українських Церков, УПА тощо.

Як відомо, американські церковники, хоч розумні і інтеліґентні люди, таки даються обманювати совєтською пропаґандою. Скільки написано книжок про переслідування українських Церков, скільки заяв і резолюцій в „Конгресовому рекорді", однак американський загал цього не знає чи не хоче знати.

Тим більше з радістю треба ствердити, що в Англії преса та суспільність є куди більше поінформована про релігійне переслідування у СССР, особливо в Україні. Від ряду літ існує у Кестоні, Англія, Кестонський коледж, який переводить систематичні студії про релігійне положення в СССР. Кілька місяців тому ця група видала обширну публікацію про релігійне переслідування в Україні.

Основником центру і його директором є 50-літній англійський пастор Майкл Бурдо, який студіював у СССР і часто туди їздить. Його центр видає солідну публікацію „Релігія в комуністичних країнах" й інші видання, бюлетені, пресові випуски, тощо.

Саме тоді, коли американські християнські паломники твердять про „свободу релігії" у СССР, пастор Бурдо стверджує щось зовсім протилежне. Бо як повідомляє „Ню Йорк Таймс" (22-го липня ц.р.), пастор Бурдо заявив: „Це трагічно, що саме тоді, коли ми думаємо, що справи там покращали — сотні, а може й мільйони осіб і в дальшому переслідують..."

Пастор Бурдо сказав, що посилені переслідування релігії у СССР почалися в 1977 році, тому що совєтський уряд зрозумів, що підписання Гельсінкських Угод може спричинити певні розрухи в СССР. Він твердив, що урядові атаки на християнські чи жидівські релігії проявляються під різними формами, про що Захід не знає і прямо ігнорує.

У його архівах є досьє 307 релігійних провідників, які тепер перебувають у совєтських тюрмах і концентраційних таборах. Пастор Бурдо є дуже критичної думки про Крайову Раду Церков в Америці, а ще більше про Світову Раду Церков і їх співпрацю з ієрархами Російської Православної Церкви, за їх нехтування і брак оборони прав людини в Совєтському Союзі та інших комуністичних країнах. Щоб приподобатися ієрархії Російської Православної Церкви Світова Рада Церков занедбує дійсність у СССР — топтання прав людини з чисто утилітарних мотивів.

Ол. Зозуля

Охристили і... перехристили

Коли вже всі вмостилися в зручні крісла, голова Київської міської ради Ю. Войцехівський оголосив порядок дня.

— Обговорюватимем лиш одне питання: про боротьбу з пережитками релігії. Слово має голова войовничих безбожників товариш Богомолов.

— Я коротко, — почав доповідач. — Всі знають, що головна вулиця Хрещатик бере початок від хрищення Володимиром киян. Чому ж досі цю назву не змінено? Знову ж, князь Володимир, що височить на горі його імени, трьохметровим хрестом благословляє киян. Чому досі не скинули його з постаменту, на який аж проситься Володимир Ленін. Отож я й кажу, з релігією треба боротися по-діловому, а не відмахуватись, як від спасівської мухи.

Почалася дискусія. Секретар міськпаркому Налімов ствердив, що справді боротьбу з релігією занедбано і запропонував вулицю Хрещатик змінити на Воровського.

— А хто такий Воровський? — запитав арсеналець Коваль. — Якщо це прізвище походить від слова вор, тобто — злодій, то чи варто надавати йому таку почесть?

— Воровського вбито. — Пояснив голова.

— Дайте я скажу. Я робітниця із трикотажної фабрики. Нашу фабрику перейменували на Розу Люксембурґ. Хто ця Роза ніхто не знає. Вулицю Прорізну назвали Свердлова, Миколаївську — К. Маркса, Лютеранську — Енґельса, Кирилівську — Фрунзе, Фундуклеївську — Леніна. Ніхто з них у Києві не жив, ніхто їх не знав. Так для чого все це. Богомолов каже перехристити Хрещатик на Воровського. А чому ж він своє прізвище досі не змінив. Я скінчила.

— Я тільки додам, — озвався машиніст депо Куделя. — Коли б Володимир нас не охристив, то напевно досі били б поклони Перунові. А Володимир не лише охристив, а й просвітив. Не хитре діло підкласти під пам'ятник міну і — бух! А користь з цього яка?! Зірвали ж Михайлівський манастир, хотіли дармової цегли, а вийшло-гора порохнявини. Так і запишіть — я проти.

Балаканина була каверзна й різнобійна, і хоч „опозиція" не здавалась, все таки записали Хрещатик охристити Воровським та доручили завкомунгоспові Вільчакові змінити на будинках написи. Але справу про пам'ятник загальмували.

Через кілька днів кондуктор трамвая оголошував новину:

— Вулиця Воровського, колишня Хрещатик! Пересідка на Свердлову, колишню Прорізну! Майдан Калініна, колишній Думський... Коли б не було „колишній", то жаден киянин не добрався б до своєї вулиці.

Ще не звикли кияни до нової назви, як до міської ради зайшов сухорлявенький дідок з грубенькою течкою і чемно представився:

— Я архівар Методій Буц. Місяцями рився в архівах і таки докопався. Докопався, що Хрещатик походить від того, що тут схрещуються всі головні вулиці. Ось маєте виписку із старого літопису.

А тим часом на всіх базарах перекупки трактували витівку міськради, як безглуздя.

Щоб виправити „ляпсус", знову скликали засідання. Цим разом було воно дуже куцим. Ю. Войцехівський пояснив про що йдеться і додав, що віднині вулиця Воровського зновуноситиме назву Хрещатик.

— Хто за? Одноголосно.

І знову кондуктор трамвая почав оголошувати:

— Вулиця Хрещатик, колишня Воровського...

Отак недотепи Воровського охристили, а потім перехристили.

Це лише початок. Прийде ж час, що всі чужі назви будуть замінені іменами національних героїв, що беруть початок із сивої давнини визволеної України.

Іван Боднарук

НА УКРАЇНСЬКО—ПОЛЬСЬКОМУ ФРОНТІ БЕЗ ЗМІН

Хоч політично й суспільно в Польщі все змінилося докорінно, хоча загроза Москви вже не лише для Східньої, але й Середущої, а навіть Західньої Европи стала очевидною і смертельною, то польська суспільність не змінилася ні трохи. Не змінилася у відношенні до України та до українських проблем. Поляки не перестали говорити про повторне загарбання Львова й Західньої України та повторюють це при кожній нагоді. А здавалось, що 44 роки після війни — досить часу, щоб дійшло до опам'ятання і щоб зникла ненависть до українців.

Нема у польському таборі охоти внести ревізію в сучасній польській, так сказати б, східній політиці. Від прибулих українських утікачів з Польщі чули ми, що українка, п-і Колодійчук, пішла просити до місцевого польського священика в Банях молока для дитини з тих дарунків, які він дістав від закордонних католицьких організацій. Замість молока, вона дістала таку відповідь: „Це дари для римо-католиків, а ви звертайтесь до вашого патріярха в Москві!..." До нас доходять жалюгідні вісті про невгаваючий шовінізм польського населення супроти українців. Чули ми про копію листа американської амбасади у Відні від українського інженера, колишнього втікача з Польщі, якому американський консул не дав візи, мовляв, його не переслідували в Польщі. З того листа довідуємося про неймовірні вчинки поляків супроти українців. У школі його співтовариші й учителі глузували собі з українців та висміювали навіть їхні релігійні почування. У праці треба скриватися з українським походженням. Сотні українських католицьких церков знищено так, що українці католики не мають змоги практикувати своє віровизнання. Адам Шостакевич у статті „Там, де сягають церкви..." (серпень 1981 року) стверджує, що у південносхідній Польщі „Солідарність" щойно запускає корені, але вже зарисовуються суперечки, зокрема в Перемишлі. Ішлося про „повернення дерев'яної, дуже занедбаної церковці в Перемишлі на вулиці Пшеорського", якого домагається „людність греко-католицького віровизнання". Переважило внесення про „відкинення постуляту" з цитатою Сталіна „Росія сягає там, де стоять руські церкви!"...

Ще 1957 року польський мистецтвознавець Р. Бриковський писав, що від 1939 до 1956 року знищено на території, яку віками заселювали українці, 164 церкви. Їх знищили в часі, коли про існування українців у Польщі вперто мовчалось. „Лемківщина — писав він — це терен, на якому зустрічалися в історії окремі світи, західній і східній. Це дістало своє оформлення в оригінальній архітектурі лемківських церков. Цю спадщину треба було зберегти, а не руйнувати її (Охрона Забиткув, ч. 2, Варшава 1957). Руйнували їх представники адміністративної влади, руйнували й деякі представники римо-католицького клиру. А мовчанка уряду та представників єпископату Польщі була теж допомогою для руїнників! Але заклики Бриковського були даремні. Бо ось у серпні 1981 року знову була стаття в „Тигодніку Повшехним" з приводу виставки в Кракові „Бєщадске реквієм", предметом якої були фотографії окремих церков на Лемківщині, що їх зруйновано протягом 1980 року. В межах теперішньої Польщі було 520 греко-католицьких церков. Уряд їх сконфіскував, частинно передав полякам, римо-католикам, частинно православним, деякі зужито на всякі магазини, але більшість їх таки була знищена вандалами. Польська авторка Малґожата Мокшицка подає, що із 126 церков, які визнано як історичні пам'ятки, нині вже 22 цілком знищено через недбальство місцевої влади, а 11 знищено свідомо, щоб затерти сліди по автохтонах-українцях на тих теренах. Нині греко-католики в Польщі мають одну-єдину церкву на власний ужиток — у Варшаві!

Після насильного виселення українського населення поляки почали усувати всі ознаки, що вказували на український характер тих земель. Такими головними ознаками були українські церкви, католицькі чи православні, і поляки їх нищили, хоч завжди себе маніфестували великими католиками. З тих церков усувають іконостаси й уподібнюють їх до польських костелів. За церквами почали усувати інші ознаки українства: молитовниці-каплички, придорожні хрести, а навіть руйнують кладовища.

Польська комуністична влада змінила на Лемківщині і на Засянні українські назви міст на польські. Зараз же після закінчення Другої світової війни, коли Москва, заводячи свої „порядки" в Східній Европі, подарувала Польщі споконвічні українські землі — Лемківщину, Сяніччину, Ярославщину й Підляшшя, поляки почали негайно затирати всі знаки, які вказували на те, що ті землі є українські. Цей процес комплетного польщення українських земель триває далі. Тому не треба нам занадто надіятися на польських „білих круків", що погодяться на сучасні кордони між Польщею і СССР, але треба подумати над тим, як боронити Львів і Західню Україну від чергового загарбання поляками після розвалу СССР на окремі національні держави! Щоправда, існує невеличка група поляків, наприклад, Юліюш Мєрошевський, згуртована біля паризької „Культури", яка бажає щиро наладнання добрих взаємин з українцями, але загал поляків займає супроти них неґативне становище.

Довідуємося теж, що 13-го травня ц.р. перестала виходити газета „Наше Слово", орган Українського Суспільного Товариства (УСКТ), мовляв, із „приводу труднощів на поліграфічному відтинку 'Нашого Слова'. Про це писала „Свобода" (ч. 107, 7-го травня ц.р.): „Не треба виключати, що якусь, або може навіть рішальну ролю в справі припинення української газети в одній із сателітніх держав, відіграла Москва, тобто теперішні відпоручники Константина Черненка. 'Наше Слово' не тільки було лучником поміж українськими громадами, розсіяними по цілій Польщі, але особливо в періодах частинної відлиги, служило „віконцем" України у більш вільний світ, з якого-вістки про життя українського народу на Батьківщині і великої української спільноти в ПНР продіставалися на Захід".

Не зважаючи на все те, серед українців у вільному світі є одиниці та невеличкі групи, які навіть за ціну відступлення Польщі Лемківщини, Холмщини та інших наших західніх земель, хотіли б дійти до якогось „уявного порозуміння" з поляками. Коли їм вияснювати, що з поляками не можна домовлятися так довго, доки вони не погодяться віддати нам усі ті землі, які ще досі находяться у складі Польщі та перестануть зазіхати на наші землі по ріку Збруч, які належали Польщі до Другої світової війни, вони відповідають, що такі претенсії висувають, мовляв, лише поляки на еміґрації, а головно ті, які народилися на українських теренах. На думку українських пропаґаторів польсько-українського порозуміння нам треба договорюватися з поляками на еміґрації, які в деякій мірі прихильно ставляться до створення незалежної української держави, значить тих, що гуртуються біля журналу „Культура", а поляки в краю цю справу попруть. Але навіть Мєрошевський ніде не сказав, що Польща повинна віддати всі українські історичні терени. Він „віддавав" нам тільки Східню Галичину, західню Волинь і Полісся, значить ті землі, які вже до Польщі не належать. Коли якісь польські автори пишуть у прихильному тоні про наші справи, то роблять це не з прихильности до нас, до наших проблем і змагань, але в польському інтересі, а наші читачі часто сприймають ці писання як добру монету й переконують нас, що серед поляків зростають зрозуміння і симпатії до наших проблем.

Д-р Юліян Мовчан

УКРАЇНСЬКІ ЛІКАРІ „ОМОЛОДИЛИСЯ"...

(Враження з 24-го Наукового З'їзду УЛТПА в Торонто)

I.

Так, вони вже „омолодилися". Бо якщо в минулому можна було твердити, що Українське Лікарське Товариство Північної Америки (УЛТПА) ще тільки „омолоджується", тобто, на місце „старої ґвардії" поступово приходять лікарі нової ґенерації, які вже якщо не народилися на цьому континенті, то в кожному разі виховалися і вивчилися на американській землі, то тепер вже можна сказати, що цей процес вже завершено.

Про „омолодження" Товариства свідчить також те, що з 21 наукових доповідей (не враховуючи сюди дентистичної секції, де окремо було виголошено сім доповідей), за винятком кількох — решту виголосили фахівці молодого покоління. До того ж, якщо в минулому доповідачами були „звичайні" собі наші лікарі зі „старого краю", то тепер чимало доповідачів було з титулами професорів або доцентів відомих медичних факультетів.

З'їзд відбувався в днях від 27-го червня до 2-го липня, в розкішному готелі „Чотири сезони", з участю 150 лікарів не тільки з американського континенту, але також з інших — включно аж з далекої Австралії (доктор дентистики Ірина Шехович). Правда, на величавому балю і бенкеті в суботу, 30-го черня д-р Роман Цурковський — голова Відділу Торонто УЛТПА під оплески там зібраних додав до вищезгаданого числа ще двох „почесних членів" Товариства — присутніх на балю голову СКВУ д-ра Петра Саварина та кореспондента канадської газети „Ґлоб і Мейл" канадського письменника українського походження Віктора Малярика.

Увесь З'їзд був присвячений одній важливій темі людської здоровоохорони — наглим випадкам у медичній практиці. Звичайно, не будемо зупинятися над кожною доповіддю — на це нема тут місця. Але коротко згадаємо бодай ті з них, які викликали чи не найбільше зацікавлення з боку присутніх. Мабуть, тому, що господарем З'їзду була канадська секція УЛТПА, майже всі доповіді виголосили українські фахівці, які працюють і проживають в Канаді.

Першим доповідачем був д-р Юрій Лучків — клінічний інструктор медичного факультету Торонтонського університету. Говорячи на тему „Основи критичного лікування, він підкреслив, що, рятуючи життя людини, ми й надалі повинні дотримуватися давновідомих, але добре випробуваних у таких випадках правил — звільнення пацієнта від його одягу, очищення дихальних проходів з метою негайного застосування штучного дихання, лікування шоку всіма можливими засобами (включно з інтравенозним вливанням, якщо є можливість) і перевезення пацієнта до найближчого лікувального закладу.

Дуже цікаву своїм змістом і значенням доповідь виголосив професор ортопедичної хірургії і директор ортопедичного департаменту Шпиталя Хворих Дітей у Торонто д-р Володимир Бобечко. Він говорив на тему сколіозу — викривлення хрепта вбік — недуги, яка відома з часів старого Єгипту і яку здебільшого можна бачити в дітей. Старанно працюючи в цій ділянці, д-р Бобечко винайшов нову, неопераційну методу лікування сколіозу - імплянтація (встановлення) т. зв. „пейс-мейкер" системи за допомогою якої вдається вилікувати понад 90 відсотків випадків викривлення хребта вбік.

На тему — „Оцінка риску випадків самогубства — факти проти фантазії" доповідала д-р Діяна Дейл — психіятр загального шпиталя в Міссісауґа (Канада). На підставі багатьох фактів вона ще раз підкреслила, що погляд про те, що хто, мовляв, багато говорить про самогубство, той майже ніколи його не поповнить, не відповідає дійсності. Фактично воно є навпаки, і тому ніколи не можна легковажити заміру людини покінчити зі своїм життям.

Як може це й не дивно, але саме лікарі належать до тієї категорії американських громадян, серед яких випадки самогубства трапляються значно частіше ніж серед інших груп населення. А саме: як свого часу подала газета „Новини Американської медичної асоціяції", на кожних 100,000 лікарів число самогубства лікарів доходить на рік до 61 (пересічна кількість самогубств на таку саму кількість решти населення складає лише 10,9 випадка). Звичайно, на це є свої причини. Як колись доречно завважив відомий лікар і громадський діяч д-р Ярослав Воєвідка (тепер уже покійний), „лікарська загальна практика в американських умовах викінчує фізично майже кожного лікаря". (Диви на його посмертну згадку про проф. Б. Андрієвського в „Лікарському Віснику" ч. 28-ме за січень 1963 рік. Я лише додав би, що „викінчує" така практика лікаря не так фізично, як скорше нервово-психічно).

Трохи „контроверсійним" твердженням д-р Дейл було те, що завданням лікаря є робити все можливе аби людину переконати, щоб вона не поповнювала самогубства. Багато людей вважає, що коли людина дійшла до переконання, що її життя не варте того, щоб довше жити, вона може зробити зі собою що вона хоче і тому нічий „бизнес" ставити будь-які перешкоди у здійсненні такого наміру.

Доктор дентистики Ґордон Нікифорук, який є професором і донедавнім деканом дентистики Торонтонського університету, оповідав про „Недуги XX століття". На його думку, до головних недуг нашого століття належать такі: цукриця, серцевосудинні хвороби, алергічні та інші недуги, спричинені або пов'язані з недостатністю відпорности (імунітету) організму. Підраховано, що тепер приблизно 50 мільйонів американців в меншій або більшій мірі страждають на різного роду недуги т. зв. імунологічного походження, які клінічно проявляють себе хронічною втомою, шкірними висипками, набряками, розладами шлунково-кишкового проходу, зменшеною чутливістю до запаху та ослабленням інтелекту. Вважають, що все це в якійсь мірі спричиняється впливом оточення, серед якого ми живемо — зорема, хемікаліями, недоброякісною їжою та алергією.

Д-р Ігор Воєвідка, який, продовжуючи діяльність свого славного батька д-ра Ярослава Воєвідки, тепер працює доцентом Департаменту гінекології університету Невади, цікаво доповідав про передчасні роди. Він зазначив, що приблизно дві-третини смертей дітей у ЗСА в післяпородовому періоді, обумовлені передчасними родами, що є серйозною проблемою модерного акушерства, бо, на жаль, ще й досі не зовсім досконало вивчено їх причини та методи лікування.

(Продовження буде)

9-та Конференція ПКУС в Гарвардському університеті

Вже дев'ятий раз понад 30 україністів з Америки та Канади зустрілися в Гарвардському університеті, щоб поділитись новинами про свої наукові здобутки, обмінятись досвідом і, що найважливіше, все це передати українською мовою. Як відомо Постійна Конференція Українських Студій (ПКУС) постала якраз у століття ганебного Емського указу, що забороняв українське друковане слово. Тому характеристичною прикметою ПКУС-у є те, що як доповіді, так і дискусії відбуваються виключно українською мовою.

В наші часи, коли вживання української мови в науковій сфері в Україні, подібно, як це було сто років тому, щораз більше обмежується, потрібно було створити можливість для того, щоб українська наукова мова розвивалась. Якраз ПКУС створив базу для плекання української наукової мови, бо нею користуються в діялозі кілька поколінь: ті, що українську наукову мову привезли зі старого краю, ті що її засвоїли вже на новому континенті від батьків і, врешті, ті, що хоч виросли вже в англомовній родині, вивчили її, одначе, в школах. Отаке спілкування цих українських поколінь різного віку і походження є тим спільним знаменником, що ґарантує дігнітас української мови, а тим і вічність нашої національної науки.. Естафета передається від одного покоління до другого.

Згідно з потребами українських дисциплін, ПКУС складається з трьох автономних секцій: суспільних наук, мови та літератури і бібліографії. Кожна секція має свою виборну президію, а головство в ПКУС-і є на базі ротації. Цьогорічною конференцією керував голова секції суспільних наук, професор історії в університеті в Коннектикат Михайло Воскобійник.

ПКУС не є безпосередньою складовою частиною Українського Гарварду. Це самостійна асоціяція науковців-україністів, якій УНІГУ допомагає технічно в переведенні щорічних зустрічів, але дирекція УНІГУ ні в чому не нарушує повної автономії самого ПКУС-у.

Рік по заснованні ПКУС-у постала ще друга річна імпреза, яка стала торжественною вступною офіційною частиною щорічних конференцій. Це—річні Читання імени Богдана Кравцева, видатного поета, журналіста, науковця й політичного діяча, що подарував Українському Гарвардові свою цінну бібліотеку.

Річні Читання в честь заслуженого діяча науки мають давню традицію в східньоевропейському науковому світі. Щорічні Читання ім. Б. Кравцева в залі престижевої бібліотеки Гоутона це досі перша й єдина постійна наукова імпреза того типу в українському науковому житті.

Восьме .Читання ім. Б. Кравцева було присвячене інтригуючій темі „Повість временних літ та історична правда". Доповідач проф. О. Пріцак, на базі свого довголітнього знайомства із найдавнішим нашим літописом, зілюстрував проблеми перед якими стояли наші перші історики, співавтори та редактори літопису, бо їм доводилося писати про початки Київської держави понад 200 років після подій, маючи до диспозиції тільки незначний документальний матеріял (договір з греками), слов'янські переклади деяких візантійських хронік та досить нерівну й не цілком певну народну традицію.

Програма дев'ятої конференції ПКУС-у складалась із семи сесій, спільної вечері та ділового засідання. Дві сесії мали ювілейний характер: сесія І—до 50-ліття смерти Михайла Грушевського, та сесія УІ—40-ліття УГВР.

Сесією, присвяченою Грушевському, головував О. Пріцак, який відкрив її доповіддю про схему Грушевського. Він вияснив, що Грушевський не створив якоїсь непорушної догми, а обґрунтував науково право українського народу мати свій власний історичний процес від часів Київської держави по новітні часи.

Цінним вкладом були спогади проф. Григорія Костюка про ювілей 60-ліття Грушевського в Києві в 1926 році, який проф. Костюк переживав як молодий студент. Д-р Ярослав Туркало (Ню Гейвен) подав загальну характеристику Грушевського як громадсько-політичного діяча, а проф. М. Воскобійник сконцентрував свою увагу на одному дуже важливому періоді в політичній кар'єрі Грушевського, а саме: його ролі у формуванні українських фракцій у І і ІІ думах. Це була мов би вступна підготова великого вченого до його вирішальної політичної діяльности в часі Центральної Ради.

Сесія, присвячена 40-літтю УГВР, мала спеціяльний характер. Це не були доповіді фахівців, а усна історія найвищого типу. Два керівні діячі УГВР—Мирослав Прокоп та Микола Лебідь—з'ясували проблеми на базі свого особистого досвіду. Перший представив проблему української влади, що була центральним елементом політичної концепції УГВР, а другий як колишній керівник закордонних справ УГВР подав прецизно, як і в яких обставинах вела УГВР свою зовнішню діяльність. Модератором сесії, яка викликала жваву дискусію , був д-р Роман Ільницький, видатний політичний діяч того ж часу.

Сесія ІІ: Бібліографія під головуванням проф. М. Лабуньки (Ля Саль коледж) обіймала три доповіді. Проф Осип Кравченюк подав огляд про українську літературу німецькою мовою. Він ствердив, що зацікавлення німецькомовного світу українською літературою почалося у 30 роках минулого століття і посилився у 70 роках, після створення німецького університету в Чернівцях. Багато уваги доповідач присвятив Анні Галі Горбач, буковинці з походження, яка в наші часи найбільш прислужилася своїми мистецькими перекладами з української на німецьку мову.

Марта Тарнавська (Філядельфія) подала бібліографічний опис перших англомовних видань про Шевченка, що вийшли в Лондоні у 1911 році, додаючи дані про їх авторів. Тут ішлося про Етель Лілян Войнич, що фахово переклала шість творів Шевченка та гарний есей про Шевченка, автором якого був Лев Павлович Расторгуєв.

Мирослав Лабунька розглянув рукописну та друковану спадщину Юрія з Дрогобича Котермака (коло 1450-1494), що зберігається в архівах Польщі, Італії, Франції. Цей учений ренесансу залишив три прогностики, один теоретичний трактат про астрологію, листи і одну поему. Один його прогностик був надрукований 1483 році і вважається першою друкованою книгою вихідця з України.

Сесія ІУ: Література, під головуванням проф. Г. Грабовича (Гарвард) складалася з трьох доповідей. Перша доповідь докторанта літератури Гарвардського університету Максима Тарнавського було про „Прозаїчність Валеріяна Підмогильного". На прикладі аналізи оповідання „Ваня", він вияснив, що прозаїчність Підмогильного випливає передусім із психологічного підходу в будові оповідання, а не як досі сприймали на символічному вимірі.

Проф. Олег Ільницький (університет Альберти) представив свої погляди на естетику і поетику українського футуризму (очолюваного М. Семенком). Синтезуючи багатий, але ще мало досліджений матеріял, він звернув увагу на такі характерні моменти як оновлювання літературної мови і відкинення шаблонного естетизму, впровадження урбаністичних тем.

В останній доповіді проф. Грабович проаналізував два варіянти твору Шевченка „Москалева криниця", один із 1847 і другий з 1857 р. Зміни, що заходять між ними, показують, що хоч структури Шевченкової поезії є стабільні, зафіксовані, його підхід до кожного варіянту свого твору є завжди динамічний.

Сесія У: Історія, під головуванням проф. М. Воскобійника, було зачитано три доповіді.

Проф. Франк Сисин (Гарвард) представив українську історичну думку поміж XII-XУIII ст., концентруючи свою увагу на Густинській хроніці, хронічі Софоновича, „Синопсісі", і на трьох козацьких літописах: Самовидця, Грябянці і Величкові. Аналіза провідних думок названих творів виявила ріст і розвиток української національної ідентичности.

Докторант історії Оля Андрієвська (Гарвард) розглядала два головні питання, поперше, до якої міри російська інтелеґенція часу 1900-1917 визнавала окремішність української національности, а подруге, яке значення це мало для російсько-українських взаємин. Її аналіза показала, що російська культурна інтелегенція (зокрема науковці) проявила найбільш зрозуміння до українського культурного сепаратизму. Зате російська політична інтелеґенція мала тенденцію недобачати українського питання, як проблеми. Оте неґативне наставлення, головно політичного теоретика Петра Струве, довело до того, що у російсько-українських взаєминах під час революції 1917-1918 років українська інтелеґенція була податна на радикалізацію у взаєминах із росіянами.

Наступна доповідь була дебютом найновішого співробітника УНІГУ, першого молодого науковця з Києва (30 років), що, вибрав ши свободу під час побуту в Норвегії минулого літа, знайшов дорогу до нашої країни і до УНІГУ. Ним є д-р Володимир Мезенцев, археолог і історик, донедавній науковий співробітник Інституту археології Академії Наук в Києві. Він захистив два роки тому кандидатську дисертацію на тему „Старий Чернігів". Сам він походить із сім'ї, що видала кількох визначних археологів, це по стороні матері, яка сама є відомий археолог України.

Виступ молодого науковця з України була чи не найбільшою сенсацією цьогорічного ПКУС-у. Було дуже будуюче слухати д-ра В. мезенцева, який прекрасною українською мовою поділився з присутніми своїми науковими здобутками. Він виявив, що майбутнє місто Чернігів як система міст-ембріонів гніздових поселень, виникнув у УІІ-УІІІ ст. Суцільним містом із комерційною активністю став Чернігів протягом X ст Доповідь Мезенцева внесла багато нового у важливе питання постання міст в Україні.

Сесія III: Різне, під головуванням проф. Ф. Сисина, було дві доповіді. Проф. Богдан Струмінський (Гарвард) розглянув проблему найстарших україно-угорських мовних зв'язків, які, на його думку, мали місце ще в IX ст. під час побуту угорців в Україні. Цікаво, що між тими українськими запозиченнями, на думку Струмінського, є слова із риболовної термінології. Д-р Ростислав Робак (Монтічелло) представив теорію М. Бовена про терапію родини. Це дуже важливе і актуальне питання прелеґент подав на фоні психологічної думки останніх часів, спеціяльно підкреслюючи ті що як теорія Бовена і перспективні,

Сесія УІІ: Звіти, під головуванням д-р Л. Гайди (Гарвард), була дуже вдалою в ній головно молоді вчені подавали результати своїх власних дослідів. У цій сесії було п'ять звітів.

Новий аспірант історії (Гарвард) Леонід Герець звітував про свої досліди над українським підпіллям поміж двома світовими війнами. Спеціяльну увагу він приділив ролі терористичних актів. Д-р Орест Цап (університет Манітоби) зреферував експериментальну програму Манітобського університету у справах транскультурної комунікації з літніми людьми різнокультурного походження, для лікування їх від депресії, почуття ізоляції та агресивности. Мгр Марія Бачинська (Бостонський університет) поділилася своїм досвідом у праці з новоприбулими еміґрантами з В'єтнаму і Камбоджії.. Їй стало ясно, як важливо було для нас, політичних еміґрантів, що прибули до цієї країни у 1949 році, що вони застали українські церкви та громадські установи. Хоч не все вони були задоволені з них, вони не переживали трамви еміґрантів із південного сходу Азії, які попали у цілком чужу культуру без жодної точки опору. Д-р Пат Грімстед подала, що її праця архіви України вже в основному закінчена і готовиться до друку.

Д-р Л. Гайда зреферував свою працю над виданням документів до доби Петра Дорошенка.

Згідно зі встановленим звичаїм, під час спільної вечері відбулась урочиста доповідь. Промовцем був відомий українській громаді співробітник УНІГУ д-р Дж. Мейс. Він зупинився на деяких дискусійних питаннях великого українського голоду 1933 року головно у працях американських учених.

На діловому засіданні М. Тарнавська подала від імени Комісії бібліографічної нагороди ім Ценків при УНІГУ, що прислані праці не відповідають вимаганому рівневі і тому в цьому році Комісія вирішила не признавати нікому нагороди. Були також відчитані привіти, між ними від сеньйора українських істориків проф. Олександра Оглоблина.

Основною темою ділового засідання було майбутнє. Було стверджено, що є тенденція—і то не тільки серед тут народжених,—виступити на конференціях і з'їздах англійською мовою. Тому, цо ПКУС, як на початку подано, постав як конференція для плекання української наукової мови, і тому не може сприйняти системи двомовности, треба було знайти інший вихід. Плян, який присутні прийняли, також відповідає теперішньому ростові українських студій.

Основні пункти пляну є, що, починаючи із 1985 року, ПКУС переходить на систему альтернативних конференцій двох родів: в одному році буде конференція міжнародна в мовах англійській, французькій і німецькій, а в другому конференція буде україномовна.

Перша спроба міжнародної конференції відбудеться весною 1985 року. Її підготує новий голова ПКУС-у, голова секції літератури проф. Г. Грабович.

Цьогорічна конференція ПКУС-у підтвердила важливість тієї установи, а також передбачливе плянування її керівників. Українська наука поза Україною має запевнену майбутність і розвиток.

ФКУ

80-річчя П. Одарченка

Минуло вже пару десятків років, відколи я ближче познайомився з професором Петром Васильовичем Одарченком. Я змінився, роки зробили своє. А Петро Васильович яким був, таким і залишився, а йому ж уже вісімдесят. Щоправда, дещо волосся зраджує. Воно в нього біле, як у голуба. А з лиця, їйбо, був, таким і залишився.

8-го червня ц. р. українці Вашінґтону й околиць урочистим вечором-бенкетом вшанували П. Одарченка і його дружину.

Організаторами цього вечора було кілька організацій: Об'єднання Українців метрополітальної округи Вашінґтону, Вашінґтонська Група Українськоі Вільної Академії і Вашінґтонський осередок Наукового Товариства імени Шевченка

Вечір відкрила Уляна Сось, яка привітала ювілята від імени Об'єднання Українців Вашінґтону, бажаючи йому кріпкого здоров'я", творчих сил, письменницького надхнення та витривалости завершити всі свої пляни праці для добра українського народу .

Після відспівання „Многая літа" У. Сось представила д-ра Юрія Старосольського, довголітнього голову вашінґтонського осередку НТШ, Начального Пластуна і професора Українського католицького університету в Римі та особистого приятеля проф. П. Одарченка.

Ю. Старосольський, що був майстром церемонії, представив тих, сиділи за почесним столом: голова Об'єднання Українців у Вашінґтоні Уляна Сось і її чоловік інж. Іван Сось; віцепрезидент УВАН у ЗСА і заступник голови вашінґтонської Групи УВАН проф. д-р Михайло Борецький—ініціятор вечора—з дружиною Галиною; Оксана Старосольська, дружина д-ра Ю. Старосольського; почесний гість—президент УВАН проф. д-р Юрій Шевельов, і, нарешті, як він підкреслив. „наші приятелі, люблені і шановані всіма і без яких наша громада не була б такою, якою вона є, наші ювіляти Петро Васильович Одарченко і його дружина пані Марія".

Проф. П. В. Одарченко

У зв'язку з ювілеєм надійшли численні привітання від окремих осіб, організацій і установ, які прочитав Микола Француженко, секретар місцевої групи УВАН.

Потім виступив проф. Ю. Шевельов, якого представив д-р Михайло Борецький.

Доповідач говорив про ювілята, як свого „старого і випробуваного приятеля", зазначивши, що життя Петра Одарченка—це "передусім плідний труд, який приносить свої плоди". Першою працею його була, як нагадав доповідач, стаття про Лесю Українку, і цій проблематиці він залишився вірний усе своє наукове життя. Він, як підкреслив професор, „є один з піонерів нашого, як це можна висловитися, Лесеукраїнознавства". Нагадав він і про вірність Петра Васильовича українському фолкльорові. 1930 до 1939—роки мовчання П. Одарченка.

Підкресливши товарискість ювілята, доповідач одночасно ствердив, що в питаннях науки він є „людина високопринципова і коли треба дуже і дуже уперта. Слава Богу, впертих людей нам також треба". Підкреслив доповідач також важливість того, що проф. Одарченко є один із набагатьох, які стежать за розвитком історі і літератури і література на підсовєтській Україні. Він не раз виступає, щоб викрити фальсифікації, перекручення, роблячи це серйозним способом, апелюючи до фактів, до історичної правди.

Іншою рисою наукового профілю проф. Одарченка, на яку звернув увагу проф. Ю. Шевельов, є те, що він не боїться наукової чорної роботи. Він не належить до тих науковців, які хочуть тільки блиснути, але послідовно, чесно обстоює наукову правду. Він не тільки науковець, а журналіст в найкращому сенсі слова, полеміст. Він уміє промовляти не тільки до фахівців, але також і до широкого інтеліґентного слухача.

Закінчуючи свій виступ, почесний гість порівняв ювілята з Борисом Грінченком

Потім відбулась мистецька частина програми, в якій взяли участь колишня акторка чернівецького драматичного театру Ліна Белюць і скрипачка Ірина Ільчишина випускниця відомої філядельфійської академії.

Л. Белюць з драматичним хистом заграла сценку з „Наталки Полтавки" Івана Котляревського (в ролях Наталки і Возного), а пізніше продеклямувала поему Марка Болеслава „Галка". І. Ільчишина прекрасно виконала два музичні твори: „Думку" Миколи Григорянського і Моцарта „Айне кляйне нахт мюзік".

Відповідаючи на привітання, проф. П. В. Одарченко висловив щиру подяку трьом організаціям, що влаштували це свято: Об'єднанню українців Вашінґтону, Вашінґтонській Групі УВАН і Вашінґтонському Осередкові НТШ, а зокрема ініціяторові цього Вечора віцепрезидентові УВАН проф. докторові Михайлові Борецькому, а також доповідачеві президентові УВАН проф. д-рові Ю. Шевельову, д-рові Ю. Старосольському, голові СУБ Уляні Сось, усім, що брали участь в організації Вечора-бенкету, учасникам художньої частини—Ліні Белюць і Ірині Ільчишиній, усім організаціям і окремим особам, що привітали Ювілята, та всім присутнім на вечорі.

Щиру подяку висловив ювіляр також і своїй дружині Марії, яка на засланні врятувала йому життя і з якою він понад 50 років ділить і радощі і горе, і завдяки її піклуванню дожив до 80 років.

З глибокою пошаною і вдячністю згадав ювілят і своїх славних учителів, що впливали на вироблення його світогляду та допомагали йому в науковій і педаго-

(Продовження на ст. 4)

З великим сумом повідомляємо, що довголітній активний член нашої Станиці

бл. п. пл. сен. довір'я

ВОЛОДИМИРА ПАДОХ

відійшла наслідком нещасливого випадку в дні 24-го липня 1984 р. на Вічну Ватру.

ПАНАХИДА відбудеться в Ню Йорку у похоронному заведенні Петра Яреми, при 7-ій вулиці в п'ятницю, 27-го липня 1984 р., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ розпічнуться в суботу, 28-го липня 1984 р. в церкві св. Юра при 7-ій вул. о год. 9:30 ранку, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Родині нашої св. п. Подруги, складаємо щирі вислови співчуття.

Станична Старшина Осередок Праці УПС
Пластової Станиці в Ню Йорку

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ НЕСПОДІВАНОГО ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашого Найдорожчого МУЖА, БАТЬКА І СТРИЙКА

бл. п.

Володимира М. Карпяка

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

дня 27-го липня 1984 р., о год. 8:15 ранку в українській католицькій церкві св. Йосафата в Пармі, Огайо

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо щиру подяку Родині, Приятелям і Знайомим, які віддали Покійному останню прислугу.

Зокрема дякуємо Всеч. о. М. Ревтюкові і дияконові Д. Лоренсові за відправлення Парастасу, Святу Літургію та похорон. Наше щире спасибі Всім жертводавцям за квіти і грошові датки на добродійні цілі.

Про молитви за спокій душі Покійного Володимира просять:
дружина — КАТЕРИНА
дочка — МАРІЯ

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у вівторок, 24-го липня 1984 р. упокоїлася в Бозі в наслідок трагічного випадку у Ст. Пітербурґу, Фла.

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ПАДОХ

б. учителька, пластова сеніорка і громадська діячка.

ПАНАХИДА — у п'ятницю, 27-го липня 1984 р., о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні П. Яреми у Ню Йорку, Н. Й.

СЛУЖБА БОЖА в суботу, 28-го липня 1984 р. в церкві св. Юра, о год. 9:30 ранку, а опісля ПОХОРОН на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

Горем прибиті:

МИРОСЛАВА МАРКЕВИЧ — сестра з чоловіком КАЗИМИРОМ
і синами ЮРІЄМ І АНДРІЄМ
ЯРОСЛАВ ПАДОХ — брат з дружиною ІРЕНОЮ
і доньками МАЄЮ І ХРИСТЕЮ
ЗОРЯНА СОКОЛЬСЬКА — сестрінка з мужем ОСТАПОМ
і дітьми РОКСАНОЮ І РОСТИСЛАВОМ
ЖДАНА ФЕДУЩАК — сестрінка з дітьми НАТАЛЕЮ І МАРКОМ
ОКСАНА ПЯСЕЦЬКА — сестрінка з чоловіком ПЕТРОМ
та дітьми ПЕТРОМ, НІНОЮ І ГРИГОРОМ
ІГОР ХАРІЩАК — сестрінок
ОЛЕКСА ЯВОРСЬКИЙ — шваґер
ЛЮБА ГАДЗЕВИЧ — кузинка з дітьми ЛІДІЄЮ, ЮРКОМ І МАРКІЯНОМ
ЛІДА ЛАСТОВЕЦЬКА — кузинка з чоловіком БОГДАНОМ
і сином АНДРІЄМ
та дальша Родина в Америці, Україні і Польщі

Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хворіб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням
Адреса у Мангеттені: ROCKEFELLER CENTER 630 5th Avenue, Room 1803 New York, N.Y. 10020
Адреса у Квінсі: 105-37 64th Avenue Forest Hills, N.Y. 11375 (212) 459-0111

Українська Католицька Церква св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.
запрошує на свій річний
ПРАЗНИК
що відбудеться
в неділю, 5-го серпня 1984 року
СЛУЖБИ БОЖІ: в год. 8:30 — читана, в год. 10-ій — співана
По церковних відправах
ПІКНІК — ФЕСТИН
на площі Українського Братського Союзу „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й.
Приграватиме оркестра Богдана Гірняке
У програмі: виграші, розваги для дітей і старших, несподіванки.

Окружний Комітет УНС Філядельфійської Округи
влаштовує
Союзовий День — Пікнік
Початок о год. 1:30 по полудні
19-го СЕРПНЯ 1984 р.
Посілість УСОсередку „ТРИЗУБ" при дорогах: Канті Лайн і Ловер Стейт Роад
ГОРШАН, Па.
ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ все Українське Громадянство, Членів Союзу міста Філядельфії та всі дооколишні місцевості із сусідних стейтів Ню Джерзі, Делевар, Мериленд і Ню Йорк.
ПРОГРАМА ДНЯ:
• Відзначення ювілею 90-ти річчя УНСоюзу
• Національні танці — танцювальний ансамбль при УПЦеркві Пречистої Діви Марії в Аллентавн, Па.
• Різні розвагові несподіванки для дітей
• ЗАБАВА при звуках оркестри „ВЕЧІРНЬОЇ ЗІРКИ"
• Цінні виграші для гостей

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

УКРАЇНЦІ!

Підтримайте законопроєкт ч. 4459, що його внесли 60 конґресменів. Цей закон створить Комісію, оплачувану державними фондами, для дослідження причин і наслідків голокосту в Україні в 1932-33 роках.

Організація — Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) — започаткувала масову акцію листами до американських законодавців у цій справі. Включіться в це діло. Ваша фінансова, або активна участь необхідна.

Посилайте Ваші пожертви та звертайтеся за інформаціями до:

AMERICANS FOR HUMAN RIGHTS IN UKRAINE
43 Midland Place ■ Newark, N.J. 07106

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

ПОВІДОМЛЕННЯ І ЗАКЛИК

Згідно зі щойно одержаними інформаціями від нашого представника у Відні, в половині липня ц.р., 120 молодих українців, хлопці і дівчат з Польщі, попросили про право азилю і тепер перебувають там у переселенчих таборах в Австрії. Подібне становище зайняла вже раніше інша група молодих українців, які тепер теж перебувають у цих таборах. На сьогоднішній день число тих втікачів становить біля 200 осіб. Після полагодження іміграційних формальностей вони матимуть можливість переселитись до країн вільного світу, а особливо до ЗСА, Канади й Австралії.

В обличчі тих обставин, на ЗУАДК-ові тяжить велика відповідальність та обов'язок дати цим нашим молодим братам і сестрам негайну допомогу в аспектах матеріяльному і легальному. Така допомога є зумовлена об'єднаною дією і піддержкою розпочатих заходів ЗУАДК-у зі сторони всієї української спільноти, бо наші фінансові засоби не є вистачальними. Тому Екзекутива ЗУАДК-у звертається з гарячим закликом до української громади: Допоможіть нам виконати цей наш спільний християнський і національний обов'язок. Подаймо щиру братню руку цим молодим українцям! Допомога їм, це поклик нашого національного сумління — це обов'язок кожного із нас зокрема!

У зв'язку з існуючими обставинами нам потрібно негайно на ту ціль:

1) Грошові фонди. Жертводавці отримають з канцелярії ЗУАДК-у належні посвідки, важливі для відтягнення цієї суми від податку.

2). Достатнє число спонзорів, які могли б заопікуватися цими людьми у початковому етапі їхнього перебування, заки вони устабілізують свої життьові умовини.

Тому цією дорогою Екзекутива ЗУАДК-у звертається з апелем до людей доброї волі, до наших установ, організацій, підприємств і професіоналістів: Відкрийте свої патріотичні серця і теплотою щирої української душі — „Обніміте, брати мої, найменшого брата!"

Грошові фонди і зголошення спонзорів просимо слати на адресу ЗУАДК-у: United Ukrainian American Relief Committee, 1319 West Lindley Ave., Philadelphia Pa. 19141; tel. (215) 455-3774.

Години урядування: кожного дня від год. 9-ої рано до 1-ої по полудні; в п'ятницю від год. 3-ої до 7-ої вечора.

Екзекутива ЗУАДК-у

80-річчя...

(Закінчення зі ст. 3)

гічній діяльності (Олена Пчілка, В. О. Щепотьєв, С. О. Єфремов, М. К. Зеров, Є. А. Рихлік та ін.)

Згадав Петро Васильович і знаменитий у його житті літній день 1915 року, коли він уперше прочитав Шевченків „Кобзар", який справив на нього надзвичайне враження. „Шевченко і народна пісня, Леся Українка, Іван Франко і Борис Грінченко визначили мій життєвий шлях і світогляд, визначили і мій фах", — сказав Петро Васильович.

Далі ювілят згадав свої роки навчання в Ніжинському Інституті Народної Освіти та роки аспірантури при Науково-Дослідній Катедрі історії культури та мови, перші роки педагогічної праці у Вищій Школі. І жовтня 1929 року Петро Васильович був заарештований, пережив два ув'язнення, моральні тортури слідчих, тяжкі етапи, два заслання. І тільки після ліквідації Єжова він зміг відновити свою педагогічну працю у Вищій Школі (1939 р.)

І тільки в Німеччині, а потім в ЗСА Петро Васильович зміг відновити свою наукову й педагогічну діяльність у вільний від заробітчанської праці час.

Праці ювілята наукового характеру друкувались в Україні (1927-1929) в „Записках Ніжинського Інституту Народної Освіти", в київських академічних виданнях: у збірнику „Література" за редакцією академіка С. Єфремова, в „Етнографічному Віснику" Української Академії Наук та в журналах „Червоний Шлях", „Життя й Революція".

В інших країнах (Німеччина, Франція, Голляндія, ЗСА, Канада) наукові праці друкувались в „Аналах" УВАН (англійською мовою), в „Записках НТШ", в „Наукових Збірниках" Українського Вільного Університету та в різних журналах, а також в Енциклопедії Українознавства .

(Загальна кількість друкованих праць Петра Васильовича до кінця травня 1984 р. — 460 праць. Із них у 207 числах часописа „Свобода" надруковано 137 статтей).

Двадцять років тому в „Протоколах Конгресу ЗСА" англійською мовою була надрукована стаття П.В. Одарченка „Оборонець волі для всіх", яка спростувала наклепи на Тараса Григоровича Шевченка однієї українофобської статті, надрукованої в „Новом Русском Слові".

За останні роки ювілят, досліджуючи мову української преси в ЗСА і Канаді, надрукував багато статтей на тему української мови.

Тепер П.В. Одарченко готує до друку вибрані праці, які могли б вийти у світ у чотирьох томах: І. „Тарас Шевченко", 2. „Леся Українка", 3. „З історії української літератури, 4. „Уваги до української мови в Америці". Ювілят також сказав, що він має намір написати спогади про своє життя, про визначних письменників і діячів, з якими йому довелося зустрічатися, про важливі події, які відбувалися за останні 60 років і свідком яких він був.

Закінчуючи своє слово, ювілят звернув особливу увагу на те велике завдання, яке стоїть перед усією українською громадою — всіма силами боротися проти ворожих спроб ліквідувати українську мову на Україні. „Рятувати українську мову — це означає одночасно рятувати і українську націю, — сказав Петро Одарченко.

Ювілят закінчив свою коротку промову такими словами: „Ще раз сердечно дякую всім, що вшанували моє 80-ліття. Частіше таке вшанування буває після смерти. Але я мабуть таки занадто довго живу, і ви встигли мене вшанувати ще за життя".

На ці слова П. В. Одарченка присутні на бенкеті відповіли тривалими оплесками.

Віцепрезидент УВАН у ЗСА проф. д-р Михайло Борецький, як ініціятор і співорганізатор цього вечора, ще раз подякував усім учасникам і всім присутнім, а зокрема президентові УВАН проф. Ю. В. Шевельову, що вшанували Ювіляра.

Молитвою, яку прочитав отець Будний, закінчився вечір, яким вшановано професора Петра Васильовича Одарченка визначного вченого, активного громадянина і невтомного діяча на багатьох нивах.

Автор цього поширеного репортажу часто розмовляв з ювілятом і консультувався в багатьох справах. А цього разу провів покищо коротке інтерв'ю. На питання — якби довелось повторити життя, чи не змінив би Петро Васильович своєї професії, професор поквапно і з усією категоричністю відповів, що ні, що він знову віддав би всього себе мові й культурі українського народу та педагогічній праці для плекання нових потрібних народові кадрів.

Микола Вірний

Відбулася конференція...

(Закінчення зі стор. 1)

зорові матеріяли в клясі, щотижня бере учнів до шкільної бібліотеки, підбирає книжечки до читання тощо.

Оксана Ліщинська, в літературній темі для 9-ої кляси „Причинна" Т. Шевченка подала тло, термінологію, сюжет і структуру баляди „Причинна". Видвигнула контрасти, які Т. Шевченко застосовує в баляді та подала епічні, ліричні й драматичні описи.

Андрій Ганкевич (Йонкерс) в історичній темі для 6-ої кляси „Богдан Хмельницький" представив труднощі й успіхи в перебігу переведення лекції і ствердив, що найкращий підхід — це переводити лекцію у формі питань, розказів, леґенд, рисунків і прикладів.

П. Андрієнко-Данчук представила методично розроблену мовну тему для старших кляс „Відміни і групи іменників". Зазначила, що іменник — головна цеглина в будові речення, подала різницю між відмінками і відмінами, вживає правопис Академії Наук (чотири відміни). Кожний учасник дістав копію схеми відмін й копію речень, взятих з творів українських письменників.

Оля Кекіш (Ню Йорк „Самопоміч") представила тему „Переклади як один із чинників засвоєння і збагачення мови". Щоб прикрасити граматику вживає переклади з англійської на українську мову в старших клясах. Учні охоче перекладають і вишукують слова в словниках.

У дискусії і виміні думок запропоновано в нижчих клясах наголошувати більше мову, а не предмет; проєкт програм Шкільної Ради застосовувати в міру потреб і можливостей, запроваджувати переклади за клясами, вміти заохотити учнів до читання лектур і старатися розвинути мову і збагатити запас слів у мові учнів.

Учитель Корнель Василик подякував П. Андрієнко-Данчук за успішне організування й переведення конференції.

С. Квасовська повідомила про започаткування Рідношкільного Фонду.

П. Андрієнко-Данчук у заключному слові подякувала всім учасникам цієї першої регіональної вчительської конференції, а особливо тим, що виголосили свої доповіді чи дали показові лекції, і ствердила важливість наочних матеріялів і перекладів, бо вони збагачують засвоєння учнями програмово-навчального матеріялу.

П.Дорожинський ствердив, що конференція була успішна, було поважне число учасників, а половина з них це молоді вчителі, подібні регіональні конференції треба плянувати й на майбутнє.

Конференцію закінчено молитвою в годині 5-ій по полудні.

У висліді жвавої дискусії, пропозицій, виміни думок і постанов, Резолюційна комісія в складі: Л. Крупа, П. Андрієнко-Данчук, А. Ганкевич, Н. Вох, І. Халупа винесла ряд рішень, які відносяться до справ шкільництва.

ПРЕЗИДЕНТ САЛЬВАДОРУ Хозе Наполеон Дуарте провів перші тижні на тому пості в більшості на те, щоб здобути приятелів в інших країнах, не зважаючи на те, що в його державі панує громадянська війна. Він відвідав вже двічі ЗСА і один раз Західню Европу, де зустрічався, між іншим, з президентом Франції Франсуа Міттераном.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

влаштовує з доручення

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ І КАНАДИ

ТЕНІСОВІ та ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

в днях 31-го серпня та 1, 2 і 3 вересня 1984 року

на кортах СОЮЗІВКИ

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

ЗА ІНДИВІДУАЛЬНІ ПЕРШОСТІ
УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ і КАНАДИ на рік 1984
І ЗА ЧАШІ

УНСоюзу, Союзівки, Свободи, (в тому пропам'ятна чаша інж. Б. Рака), Українського Тижневика і п-ні Марії Душник

та грошові нагороди

в поодинокій грі:

ЖІНОК І ЖІНОК (35 р. і вище), ЧОЛОВІКІВ,МОЛ., СЕНЬЙОРІВ (35-44), СЕНЬЙОРІВ (45 і 55 р.), ЮНАЧОК, ЮНАКІВ (18, 16, 14, 12 і нижче р.)

Зголошення до змагань враз із вписовим по $15.00 приймає:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
c/o ANYA DYDYK
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

до 23-го серпня 1984 р. Зголошення одержані після 23-го серпня не будуть взяті до уваги турніровою комісією.

ТУРНІРОВА КОМІСІЯ:

Р. Ракочий, ст., З. Снилик, Ю. Савчак, д-р З. Матківський, О. Кизик.

ПОРЯДОК ЗМАГАНЬ:

П'ятниця, 31-го серпня — год. 1:00 по пол. на Союзівці: елімінаційна рунда чоловіків. Змагуни, які мусять змагатися в цій рунді одержать окремі повідомлення від проводу турніру до суботи, 25-го серпня.

Субота, 1-го вересня — год. 8:30 рано на Союзівці:

1-ша рунда юначок (всі групи), сеньйори (35 р. і 45 р.) та жінок. Год. 8:30 рано в Ню Полц: 1-ша рунда чоловіків. Год. 10:30 на Союзівці: 1-ша рунда юнаків (всі групи) год. 10:30 в Ню Полц: турнір переможених. Год. 3:30 по пол. на Союзівці: 1-ша рунда сеньйорів (55 р.).

Час та місце дальших змагань назначить провідник змагань Р. Ракочий, ст.

Змагуни групи чоловіків, вильосовані до елімінаційної рунди на п'ятницю, які не зможуть приїхати в цей день, як рівнож ті, що відпадуть в елімінаційних, можуть змагатись в в групі переможених.

З уваги на короткий час турніру та велике число учасників, змагуни можуть голоситись тільки до одної конкуренції, яку зазначать точно на реєстраційнім листку.

на басейні СОЮЗІВКИ
Субота, 1-го вересня 1984 року, о год. 11-ій вранці

МІЖКРАЙОВІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

за ПЕРШОСТІ УСЦАК-у та за ТРОФЕЇ і НАГОРОДИ УНСоюзу

у слідуючих конкуренціях для хлопців і дівчат:

8-10 — 11-12 років

25 м. — довільним
50м. — довільним
25 м. — горілиць
25 м. — грудним
25 м. — метеликом
4 х 25 м. гінці — довільним

13-14 років

50 м. — довільним
100 м. — довільним
50 м. — горілиць
50 м. — грудним
50 м. — метеликом
100 м. — змінним
4 х 50 м. гінці — довільним

15 років і вище

50 м. — довільним
100 м. — довільним
50 м. — горілиць
50 м. — грудним
50 м. — метеликом
100 м. — змінним
4 х 50 м. гінці — змінним

Змагуни (-ки) можуть брати участь у 3-ох індивідуальних конкуренціях і один раз в гінцях.

Зголошення до змагань приймається в суботу, 1-го вересня, від години 9:30 рано над басейном. Вписове $2.00 від особи.

Провід змагань: РОМАН СЛИЖ, ОЛЕСЬ НАПОРА, ЮРІЙ ГРАБ, ЯРОСЛАВ РУБЕЛЬ, ХРИСТИНА КУШНІР, ІРЕНА СЛИЖ, МАРКО КРИШТАЛЬСЬКИЙ, БОГДАН і ІВАННА ЯЦІВ, ІГОР СОХАН.

У змаганнях можуть брати участь змагуни (-ки), яких Т-ва є членами УСЦАК.

ЗМАГАННЯ ПРИСВЯЧЕНІ:

90-ЛІТТЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЛИСТОК — ДЛЯ ТЕНІСУ ТІЛЬКИ
ПРОСИМО ВИТЯТИ та ВИСЛАТИ РАЗОМ З ОПЛАТОЮ $15.00
(Зголошення без вписового не приймається)

1. Ім'я і прізвище: ....
2. Адреса (по-англійськи) ....
3. Телефон: ....
4. Дата народження: ....
5. Конкуренція та група в якій змагун хоче брати участь: ....
6. Клюбова приналежність: ....

Чеки виставляти на: KLK, American Ukrainian Sports Club.

100! УВАГА! СОНЕТИ!
Об'єднання Українських Письменників „Слово" видало 1984 року книжку поезій
авторства ОСТАПА ТАРНАВСЬКОГО під назвою
СОТНЯ СОНЕТІВ
Книжечка більша за кишеньковий формат, тверда обкладинка; 100 сонетів — 100 сторінок; вірші про минуле, сьогоднішнє і майбутнє та вірші з присвятами.
Ціна: 10.00 дол. з пересилкою.
Покупці зі стейту Ню Джерзі при замовленні книжок зобов'язані додати до відповідної суми ще 6% стейтового податку.
Замовляти:
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

На складі є:
Політичні, соціяльні, культурні проблеми України в їх майбутньому і сучасному аспекті. Боротьба внутрі української суспільності. Всі ці й багато інших питань розглядає книжка.
Богдан Цимбалістий
ТАВРО БЕЗДЕРЖАВНОСТИ
Ціна з пересилкою 2.00 дол.
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.
ЗАМОВЛЯТИ:
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ПРИЙМЕМО НА ПРАЦЮ
IBM System 34, System 36 operator.
Досвід побажаний. Прийнятий на цю працю перейде вишкіл.
Зголошення:
Український Народний Союз
(201) 451-2200

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:
• АВТОМ власним або чужим
• АВТОБУСОМ
• ПОЇЗДОМ
• ЛІТАКОМ
• чи КОРАБЛЕМ
всюди і завжди хоронить Вас
акцидентова грамота
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

TRADITIONAL UKRAINIAN COOKERY

by Savella Stechishin
TRADITIONAL UKRAINIAN COOKERY
by Savella Stechishin
(Handling and postage charges included) — $14.00
New Jersey residents add 6% sales tax
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ТІЛЬКИ 2 ЦЕНТИ ДЕННО
коштує
$5,000 — $10,000
забезпечення
АКЦИДЕНТОВОЮ ГРАМОТОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
Такі низькі вкладки для нових грамот Акцидентового Забезпечення, виданих після 1-го жовтня 1983 року, виносять:
$6.50 .... річно
$3.35 .... піврічно
$1.75 .... квартально
.60 .... місячно
ЦЮ ГРАМОТУ МОЖУТЬ НАБУТИ ТІЛЬКИ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ У ВІЦІ 16 до 55 років.

У видавництві „СВОБОДА" появилася давно очікувана, найбільш ходова і найбільш читабельна книжка
ВОЛОДИМИР БАРАГУРА
КАЛИНОВИЙ МІСТ
збірка споминів — розповідей із дитячих років у Немирові, із життя учнів Яворівської гімназії в 1922-28 рр.
Мистецьке оформлення Зеновія Онишкевича
220 стор., ціна: $12.00, порто $1.00.
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.
Замовляти:
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Іван Кедрин
ЖИТТЯ — ПОДІЇ — ЛЮДИ
СПОМИНИ та КОМЕНТАРІ
Ціна: $21.25 з пересилкою
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

• FUNERAL DIRECTORS •

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568